

Janus Sølvsten driver Blakgården, hvor dele af produktionen indgår i kunde-bondefælleskabet. Fællesskabets medlemmer henter friske grøntsager og æg direkte hos landmanden, og har samtidig indsigt i, hvordan produktionen foregår.
Foto: Privat

Medlemsbaseret landbrug inddrager bæredygtighed

RISE-analysen er et værktøj til at inddrage medlemmerne til at tage stilling til bedriftens grad af bæredygtighed, og på den måde er aftagerne med til at sætte pris på bæredygtighed

BÆREDYGTIGHED

AF MAJBRIIT TERKELSEN

Janus Sølvsten overtog i 2014 Blakgården ved Sminge Sø i nærheden af Silkeborg efter sin mor, der har drevet gården siden 1990. Gården har været drevet økologisk siden 1996, og produktionen består i dag af både æglæggende høns og plante- og grøntsagsproduktion. Lige inden generationsskiftet fik gården foretaget en RISE-bæredygtighedsanalyse, som led i et bæredygtighedsforløb, søsat af Seges i samarbejde med DLBR-konsulenter. Siden da har Ja-

nus fået udarbejdet en handlingsplan med fokus på de bæredygtighedsparametre, gården ikke scorede så højt på i analysen, og som det gav mening for Janus at ændre. I slutningen af 2016 skal der laves en ny RISE-analyse for at vurdere, hvorvidt forløbet har forbedret bæredygtigheden på bedriften.

Driver selv jorden

Inden Janus overtog gården, var jorden forpagtet ud, og det var udelukkende æg, der blev produceret på gården. Det gjorde næringsstofbalancen skæv, og det var et af de svage bæredygtighedspunkter, analysen kom ud med. Siden Janus kom til, har han selv drevet jorden og har et maskinsamarbejde med en nabo-bedrift. Det helt springende punkt for gården kom, da Janus i 2015 tog en halv hektar ud af det traditionelle sædskifte for at dyrke grøntsager i et kunde-bondefællesskab.

Medlemmer får indflydelse

I korte træk er kunde-bonde-konceptet bygget på tanken om et solidarisk

landbrug, hvor der bliver skabt et fællesskab omkring et landbrug.

- Støttemedlemmer er almindelige forbrugere, der ønsker større indflydelse og indsigt i, hvor deres produkter kommer fra, forklarer Janus Sølvsten.

Forbrugerne eller kunde-bonde-medlemmerne, som Janus kalder dem, giver et årligt indskud, inden sæsonen går i gang, og kan til gengæld hente friske grøntsager fra gården resten af sæsonen. Variationen af grøntsager er stor for at strække sæsonen så langt som muligt.

Pris på bæredygtighed

RISE-analysen ser Janus Sølvsten som et værktøj, der gør bæredygtighed til noget håndgribeligt i produktionen.

- RISE-analysen giver mig en troværdig mulighed for at vise medlemmerne, hvor bedriften kunne bruge et bæredygtighedsløft, og samtidig give et bud på, hvad det vil koste for fællesskabet. På den måde er medlemmerne med til at tage stilling til, i hvilken retning produktionen skal gå,

fortæller Janus Sølvsten, der i øvrigt synes, at kløften mellem landmand og forbruger generelt er blevet for stor:

- Jeg tror, de fleste forbrugere har svært ved at overskue og forstå de store landbrugsproduktioner, hvad enten de er konventionelle eller økologiske. De opgiver måske at sætte sig ind i, hvad der er muligt i landbruget, og på den måde ender producenter og forbrugere med at stå uforstående over for hinanden. Netop denne problemstilling, mener han, at kunde-bondefællesskabet kan bidrage positivt til.

Grøntsager i traileren

Støttemedlemmerne forpligtiger sig til at aftage avlerens produkter, og på den måde opnås en direkte kontakt mellem landmanden og forbrugerne. Grøntsagerne bliver sorteret, kommer i kasser og opbevares i en køletrailer på Blakgården. Medlemmerne kan komme på gården og hente grøntsager, men traileren bliver også kørt ind til Silkeborg to gange om ugen.

- Det er jo ikke rigtig bæredygtigt, at alle medlemmer skal køre ud på gården, hver gang de skal hente grøntsager og æg, derfor kommer traileren til Silkeborg.

Janus har planer om at få kvæg ind på bedriften som led i at gøre produktionen mere alsidig og øge biodiversiteten, som også vil tilgode bæredygtigheden. Forslaget skal vedtages i fællesskabet, hvis det skal indgå i kunde-bonde-konceptet på gården.

Blakgården

Produktionen:

- ▶ 30 ha planteproduktion
- ▶ 0,5 ha grøntsager
- ▶ 6000 æglæggende høns

Kunde-bondefællesskab:

- ▶ 2015: 42 betalende støttemedlemmer
- ▶ 2016: Forventer 100 støttemedlemmer
- ▶ KundeBonde-dage, medlemmer kan deltage i arbejdet på gården
- ▶ Kunderne aftager:
  - ▶ Grøntsager
  - ▶ Æg

Se mere om Blakgården og muligheder for at være med i kunde-bondefællesskabet på blakgaarden.dk

Foran huset står den ulåste køletrailer, hvor medlemmerne til enhver tid kan hente grøntsager. Traileren bliver kørt til Silkeborg to gange om ugen, for at give medlemmerne lettere adgang til grøntsagerne i hverdagen. Foto: Majbrit Terkelsen.